

Prestiti usurai

È noto che nei secoli scorsi l'usura era esercitata mercè prestiti in derrate, di maniera che il malcapitato mutuatario aveva il doppio danno di riceversi merce ad alto prezzo e di doverla svendere immediatamente per somme irrisorie. Ma non è noto che a simili contratti erano costrette a ricorrere anche le pubbliche amministrazioni nelle annate di carestia. Rilevasi dal protocollo dell'anno

1588 per Notar Luzio Micetto come a 25 giugno di quell'anno l'Università di Tricase, per provvedere all'approvvigionamento di cereali, fu costretta a prendere da un tal Giambattista Conte ottocento staia di olio da restituire alla fine di agosto dello stesso anno.

Pro Magnificis Ioanne Lillo, Petro Pascasio Archiatre et Medico, Octataviano Raeli, Vincentio Mecchi, Caesare Pascasio, Stefano Licchio, Ioanne Nicolao Pascasio, Nicolao Mastria, et Ioanne Leuci di Tricasio. Die 25 mensis Iunij primae indictionis 1588 in Terra Tricasii, et proprie in supportico maioris ianuae dictae Terrae et c. quod eadem praedicto die ibidem ad preces c. nobis etc. factas pro parte Magnificae Universitatis dictae Terrae personaliter accessimus ad supporticum praedictum et ibidem cum essemus in nostri praesentia constituti Magnifici Ionnes Lillus Syndicus, et Syndicario nomine, et pro parte Magnificae Universitatis dictae Terrae, Petrus Paschalius Archiatria et Medicina Doctor, Caesar Paschalius, Octavianus Rael, Octavius Micectus, Ioannes Nicolaus Paschalius, Ioannes Leuci, Nicolaus Mastria, Vincentius Mecchi, et Stephanus Licchio, Auditores et Electi in regime dictae Magnificae Universitatis pro isto praesenti anno, Nec non infrascripti alij Cives et homines dictae Terrae videlicet (Seguono i nomi di molti altri cittadini di Tricase, e si omettono) Saniozem et maiorem partem dictae Magnificae Universitatis facientes et representates, ut dixerunt, congregati et coadunati in unum in eodem supportico ubi alias dicta Universitas congregari consuevit pro suis publicis negotiis conficiendis ad onorem, et laudem Dei Omnipotentis, fidelitatemque Regiae catholicae Maiestatis vocati per Angelum Carrieri juratum, asserentem coram nobis voce praeconia vocasse cives non solum ibidem praesentes et adactantes, verum etiam omnes alios cives dictae Terrae ibidem absentes, et non adctantes, agentes ad infrascripta omnia pro se ipsis, et nomine pro parte Magnificae Universitatis praedictae, et ad maiorem cautelam, quaetenus opus est, obtenta prius licentia a Magnifico Iacobo Antonio Manero in praesenti capitaneo in dicta Terra, pro isto actu conficiendo asseruerunt pariter coram nobis qualiter Magnifici Ioannes Lillus, Petrus Paschalius archiatria et medicina Doctor, Octavianus Rael. Vincentius Mecchi. Caesar Pascalius, Stephanus Licchio, Ioannes Nicolaus Paschalius, Nicolaus Mastria et Ioannes Leuci tamquam Syndicus et Electi in regime dictae Terrae cum pluries fuissent requisiti a Civibus dictae Terrae ab malam messem quae isto praesenti anno contingit, ut praevideatur per dictam Universitatem de aliqua frumenti quantitate, ne fame pereatur, et cum perquisivisset ut aliquam poecuniarum quantitatem reperierent ad minus interesse quod fieri possit, asseruerunt aliquam aliam poecuniae quantitatem

reperire non potuissent nisi mutuo starea olei octucentum a Magnifico Ioanne Baptista Conte de Neapli Tricasis commorante, Videntes igitur necessitatem, et ad praeces et instantiam ipsius Universitatis dictam olei quantitatem receperunt mutuo a dicto Magnifico Ioanne Baptista Conte restituendam siquidem infra et per totum mensem Augusti proxime venturi, sibi in solidum se obligaverunt dicto Magnifico Ioanni Baptistae Conte. Et facta assertione predicta et c. cognoscentes (sic) Universitas ipsa, quod supradicti Magnifici Ioannes Lillo, et socij, ex obligatione ut supra facta, nullum commodum accepisse, sed, ut morem gerant ipsi Universitati et pro illius commodis et necessitatibus subveniendis, propterea sponte coram nobis omni meliori via et c. ex nunc dictos magnificos Ioannem Lillum, Petruno Pascaliu, Octavianum Raelem, Vincetium Mecchi, Caesarem Paschaliu, Stephanum Licchium, Ioannem Nicolaum Pascaliu, Nicolaum Mastria, et Ioannem Leuci, et quemlibet ipsorum eorumque et cuiuslibet ipsorum haeredes, et successores et bona eorum omnia eximerunt et c. indemnes, illesos, et immunes, ac indennia, illesa et immunia a dicta obligatione dictorum stareorum olei octingentorum, et ab omnibus damnis, expensis et interesse, etiam ante damnum passum, suscipientes in se ipsa, ipsam Magnificam Universitatem omne debitum praedictum tamquam rem suam, ac omnia damna expensas et interesse, etiam ante damnum passum a praedictis ut supra obligatis, promittentes insuper eosdem ut supra obligatos indemnes eximere et servare, prout ex nunc, et c. contra, eximerunt in casu quo pecunia provenienda ex quantitate dicti olei transmissa, ut frumentum ematur, amitteretur, non tamen ex culpa deferentis vel ipsorum, sed aliquo olio irreparabili casu voluerunt etiam Universitas et Cives praedicti quod iactura publica convertatur in damnum ipsius Magnificae Universitatis non autem supradictorum obligatorum. Quem contractum etc. promiserunt habere et c. ratum, ac rata etc. eaque attendere etc. contra non facere etc. aliqua ratione. Pro quibus omnibus etc. praedicti Magnifici Syndicus Electi et Universitas praedicta sponte obligaverunt se ipsos ac se ipsam etc. et bona eorum et dictae Magnificae Universitatis omnia etc. supradictis Magnificis Ioanni Lillo et sociis ut supra obligatis etc. praesentibus etc. ad poenam et sub poena dupli etc. medietate etc. cum potestate capiendi etc. constitutione praecarii et renunciaverunt etc. et iuraverunt et c. et voluerunt et c. et Unde etc. Praesentibus Nobile Ioanne Simeone Iudice Regio Mario Retio, Reverendis Donno Orphea Piri, Donno Caesare Micotio et Donno Ioanne Angelo Pisanilli de Tricasis, et Morello Longo da Neritono, testibus literatis.

Protocollo per Notar Luzio Micetto di Tricase. (Archivio di Stato di Lecce).
[ALFREDO RAELI]